

[Justitsministeren]

I forbindelse med lovforslagets behandling i det færøske Lagting opstod der nogle spørgsmål om rets sproget på Færøerne. I den anledning havde jeg en drøftelse af disse spørgsmål med de færøske myndigheder under en rejse til Færøerne i sommeren 1986. Herefter blev spørgsmålet på ny behandlet i Lagtinget, og den formulering, som Lagtinget har foreslået, finder jeg tilfredsstillende, og den er derfor fulgt i lovforslaget.

Efter forslaget er hovedsproget i retten færøsk, men dansk kan anvendes lige så vel som færøsk. Denne affattelse svarer i øvrigt til principperne i hjemmestyreloven.

Den øvrige del af lovforslaget er ligeledes udarbejdet i overensstemmelse med Lagtingets enstemmige vedtagelse og med tilslutning fra landsstyret.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Hermed tillader jeg mig for det høje Folketing at fremsætte:

Forslag til lov om ligsyn, obduktion og transplantation m.v.

(Lovforslag nr. L 47).

Lovforslaget er – med enkelte ændringer – en genfremsættelse af det lovforslag, som jeg fremsatte den 14. januar 1987.

Lovforslaget behandler nogle emner, der formentlig af os alle føles som meget væsentlige, og som normalt får betydning for os i situationer, som berører os dybt. Det er derfor vigtigt at fastsætte nogle regler, der sikrer, at den enkelte beskyttes, og at dette sker på en nænsom måde.

På baggrund af lovforslagets særlige karakter, og da der siden den sidste fremsættelse har været nyvalg til Folketinget, finder jeg det rigtigst på ny at redegøre for de synspunkter, som ligger bag lovforslagets fremsættelse.

Lovforslaget har to hovedmål: at indføre hjernedøds-kriteriet som et supplerende døds-kriterium og at skærpe reglerne om samtykke fra de pårørende til lægevidenskabelig obduktion og til transplantation.

Bag forslaget om at supplere det nugældende hjertedøds-kriterium med hjernedøds-kriteriet ligger både lægelige og etiske grunde.

Lægevidenskaben kan i dag med fuldstændig sikkerhed konstatere hjernedødens indtræden. Når en person er hjernedød, fordi al hjernefunktion er uopretteligt ophørt, vil hjertet altid holde op med at slå, og hjertefunktionen kan alene kunstigt opretholdes i en kortere periode ved brug af respirator. Er hjernedød konstateret, er enhver behandling med det formål, at patienten skal overleve, således umulig. En sådan kunstig opretholdelse af visse funktioner hos et menneske kan i denne situation derfor forekomme at være uetisk, og det kan forvolde de nære pårørende yderligere smerte at skulle være vidne til en udsigtsløs maskinel opretholdelse af hjertets funktion. I disse situationer har de pårørende da også som oftest et ønske om, at brugen af respirator bringes til ophør, således at døden opleves på en værdig måde.

Endvidere kan det nævnes, at det i Vesteuropa i dag kun er Danmark, der ikke anerkender hjernedøds-kriteriet, idet hjernedøds-kriteriet indføres i Sverige fra den 1. januar 1988 efter en lovetagelse i den svenske rigsdag i maj 1987.

Efter indførelsen af hjernedøds-kriteriet vil de nuværende nyretransplantationer kunne foretages under de bedst mulige betingelser, og organmodtageren vil derfor få en bedre nyre.

En indførelse af hjernedøds-kriteriet vil endvidere give mulighed for, at hjerte- og levertransplantationer kan gennemføres i Danmark. I den forbindelse vil jeg dog godt understrege, at spørgsmålet om, hvorvidt disse behandlingsformer skal indføres her i landet, er et generelt sundhedspolitisk spørgsmål, som der derfor ikke tages stilling til med dette lovforslag.

Den anden del af lovforslaget indeholder som nævnt skærpede regler om samtykke fra de pårørende til lægevidenskabelig obduktion og transplantation.

Efter de gældende regler skal de pårørende alene underrettes om, at døden er indtrådt, men ikke om, at de kan modsætte sig obduktion. Efter forslaget skal de pårørende, hvis opholdssted kendes, underrettes om, at de kan modsætte sig obduktion inden for 6 timer, altså en form for stiltiende samtykke. Såfremt der ikke inden fristens udløb er fremkommet et forbud mod obduktion, kan denne foretages. Under hensyn til de særlige forhold, herunder af følelsesmæssig art, der kan være forbundet med obduktion af børn, foreslås det samtidig, at personer un-